

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3082

Vragen van het lid **Siderius** (SP) aan de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de bestuurlijke chaos bij Stichting Mozon* (ingezonden 10 juni 2015).

Antwoord van Staatssecretaris **Dekker** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 20 augustus 2015)

Vraag 1

Wat is uw oordeel over de bestuurlijke chaos die is ontstaan bij de Stichting Mozon, omdat de enige bestuurder van de stichting per direct en zonder enige vooraankondiging een directeur van een van de scholen op 24 maart jl. op non-actief heeft gesteld? Wat is uw oordeel over het voornemen van deze bestuurder om het ontslag van deze directeur door te zetten tegen het uitdrukkelijke advies van de medezeggenschapsraad in?^{1 2 3}

Antwoord 1

Sinds april 2015 heeft de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) diverse signalen en klachten ontvangen van ouders en personeelsleden van de Venlose Montessorischool over het klimaat op school en het handelen door het bestuur van de Stichting Mozon. Ik neem deze signalen erg serieus. Elke school met een onveilig schoolklimaat is er één te veel. Op basis van deze signalen heeft de inspectie een kwaliteitsonderzoek onderzoek ingesteld naar de mogelijke tekortkomingen en negatieve effecten van genoemde signalen op in de onderwijskwaliteit en de naleving van wettelijke voorschriften binnen de school. Het kwaliteitsonderzoek bevindt zich momenteel in de fase van hoor en wederhoor. Medio september wordt het rapport bevindingen kwaliteitsonderzoek vastgesteld. De inspectie maakt een inspectierapport in de vijfde week na vaststelling daarvan openbaar. Het behoort niet tot de taken van de inspectie om onderzoek te doen naar de aanleiding of legitimiteit van de rechtspositionele interventie.

¹ Bijlagen onderhands aan het departement verzonden

² Bijlagen onderhands aan het departement verzonden

³ Bijlagen onderhands aan het departement verzonden

Vraag 2

Acht u het wenselijk dat het bestuur van de Stichting Mozon opnieuw in opspraak is geraakt, nadat er in 2009 ook reeds grote problemen waren met de medezeggenschap van ouders, docenten en leerlingen bij dit schoolbestuur (met dezelfde bestuurders)? Kunt u toelichten welke maatregelen er sinds 2009 bij de Stichting Mozon zijn genomen om de problemen met de medezeggenschap op te lossen?⁴

Antwoord 2

Onder de Stichting Mozon vallen vier scholen. In 2009 heeft de inspectie naar aanleiding van signalen over onrust binnen de Montessorischool Weert diverse gesprekken gevoerd met het bestuur en de raad van toezicht van de Stichting Mozon. De onrust was ontstaan na het ontslag van een leraar, wat gebeurde tegen de achtergrond van wantrouwen ten aanzien van de onafhankelijkheid van de bestuurder. In de gesprekken heeft de inspectie het bestuur en de raad van toezicht gewezen op hun rol en positie ten aanzien van de school. Op aandringen van de inspectie heeft het bestuur indertijd zijn kantoor verhuisd van de Montessorischool Weert naar een andere locatie in Weert. Tot april 2015 heeft de inspectie geen signalen over Stichting Mozon ontvangen die in het kader van het risicogericht toezicht om onderzoek vroegen.

De huidige problematiek spitst zich toe op een andere school binnen Stichting Mozon, de Venlose Montessorischool. In de afgelopen jaren heeft de inspectie deze school verschillende keren bezocht. In 2008 heeft de school het toezichtsarrangement «zwak» gekregen. In 2010 was de situatie verbeterd en kreeg de school weer het basisarrangement, net als bij het meest recente onderzoek in 2014. De recente signalen van ouders en personeelsleden hebben geleid tot een kwaliteitsonderzoek van de inspectie in juni 2015.

Vraag 3

Acht u het wenselijk dat de vicevoorzitter van de raad van toezicht aftreedt om per direct te worden benoemd als interim-directeur van een van de scholen die onder de Stichting Mozon vallen? Is er in uw ogen sprake van belangenverstrengeling en vriendjespolitiek in het bestuur van de Stichting Mozon? Zo nee, waarom niet? Kunt u dit toelichten?

Antwoord 3

Wettelijk is er geen belemmering om een voormalig lid van de raad van toezicht te benoemen tot directeur ad interim. De inspectie houdt binnen het toezicht op de Stichting Mozon scherp in de gaten of er sprake is van correcte bestuurlijke verhoudingen, met inbegrip van de onafhankelijkheid van de bestuursvoorzitter en de raad van toezicht. Verder is er inmiddels binnen de Venlose Montessorischool een tweede directeur ad interim aangetreden. Deze directeur heeft geen zakelijke geschiedenis met het bestuur van Stichting Mozon.

Vraag 4

Acht u het überhaupt wenselijk dat de interim-directeur die wordt aangesteld, van 1999 tot en met 2008 voorzitter van het bestuur van dezelfde stichting is geweest, terwijl de huidige directeur-bestuurder in die periode algemeen directeur van deze stichting was; dat deze bestuursvoorzitter in 2009, na omvorming van het bestuur naar een raad-van-toezichtmodel, lid werd van de raad van toezicht, terwijl de algemeen directeur directeur-bestuurder van de stichting werd en dat dit lid van de raad van toezicht tijdens het conflict in Weert optrad als voorzitter van de raad van toezicht? Is het in uw ogen mogelijk dat iemand die bijna tien jaar bestuurder is geweest vervolgens vanuit de raad van toezicht onafhankelijk controle kan uitoefenen op de directeur-bestuurder die dezelfde tien jaar algemeen directeur was? Kunt u uw antwoord toelichten?⁵

⁴ Kamerstuk 29 736 nr. 51

⁵ Bijlagen onderhands aan het departement verzonden

Antwoord 4

Wettelijke is er geen belemmering om als voormalig voorzitter van bestuur, lid van de raad van toezicht te worden van hetzelfde bestuur. Bij de splitsing van uitvoerende en toezichthoudende rollen in het primair onderwijs is het regelmatig voorgekomen dat een voormalig bestuurder wordt aangesteld in de raad van toezicht van het bestuur dat hij of zij verlaten heeft. De duidelijke scheiding van de rollen zorgt er voor dat een bestuurder die toetreedt tot de raad van toezicht deugdelijk en onafhankelijk toezicht kan uitoefenen op het bestuur. De inspectie houdt hier toezicht op. In 2009 heeft de inspectie, naar aanleiding van de onrust rond de Montessorischool in Weert, in gesprekken met de raad van toezicht expliciet aandacht besteed aan de scheiding van taken tussen bestuur en intern toezicht.

Vraag 5

Acht u het wenselijk dat een petitie – ondertekend door het overgrote deel van de ouders waarin wordt geprotesteerd tegen de niet-transparante wijze van communiceren – door de bestuurder van tafel wordt geveegd? Is dit een gewenste wijze van medezeggenschap van ouders en docenten?

Antwoord 5

Een goed en betrouwbaar bestuur staat open voor signalen vanuit ouders en neemt deze serieus, zeker waar het om zijn eigen functioneren gaat. De bestuurder maakt vervolgens in zijn keuze om op signalen te acteren een afweging van belangen. De bestuurder dient daarbij te zorgen voor een goede uitvoering van de medezeggenschap en moet de Wet Medezeggenschap scholen (WMS) naleven.

Vraag 6

Wat is uw oordeel over het afwijzen van een verzoek voor een ouderavond over de ontstane problematiek en het blokkeren van email-accounts van ouders? Is dit in uw ogen een transparante wijze van communiceren met ouders van leerlingen?

Antwoord 6

Ik neem de signalen van ouders en personeelsleden erg serieus. Een goed en betrouwbaar bestuur staat open voor klachten van ouders. Het kwaliteitsonderzoek binnen de Venlose Montessorischool door de inspectie richt zich onder meer op de communicatie tussen het college van bestuur en andere geledingen. Medio september wordt het rapport bevindingen kwaliteitsonderzoek vastgesteld en binnen vijf weken na de vaststelling door de inspectie openbaar gemaakt. De gesprekken van de inspectie met bestuurders en ouders hebben zich gericht op het voeren van een dialoog tussen alle geledingen. Dit heeft er inmiddels toe geleid dat er ouderavonden worden georganiseerd.

Vraag 7

Hoe beoordeelt u het feit dat de medezeggenschapsraad van de school in Venlo het vertrouwen heeft opgezegd in de bestuurder van de Stichting Mozon? Bent u met de ouders van mening dat het meest wenselijke scenario is dat de directeur-bestuurder per direct vertrekt als bestuurder van de Stichting Mozon?

Antwoord 7

Het gegeven dat de medezeggenschapsraad van de Venlose Montessorischool het vertrouwen heeft opgezegd in het bestuur van de Stichting Mozon is een serieus signaal voor het bestuur. Het is uiteindelijk aan de raad van toezicht om te beslissen of de bestuurder op termijn kan aanblijven.

Vraag 8

Welke impact heeft de bestuurlijke chaos op de kwaliteit van onderwijs bij de Stichting Mozon? Is er in uw ogen een gezond onderwijsklimaat op de school in Venlo, nu er een zeer gespannen sfeer voor docenten is ontstaan, docenten zich geïntimideerd en bedreigd voelen door de directeur-bestuurder, en de communicatie vanuit de interim-directeur richting ouders en team zwaar te wensen over laat?

Antwoord 8

De inspectie heeft een kwaliteitsonderzoek ingesteld naar de mogelijke tekortkomingen en negatieve effecten van genoemde signalen op in de onderwijskwaliteit en de naleving van wettelijke voorschriften binnen de school. Medio september wordt het rapport bevindingen kwaliteitsonderzoek vastgesteld en binnen vijf weken na de vaststelling door de inspectie openbaar gemaakt.

Vraag 9

Kunt u een overzicht sturen van de bezoldiging van de bestuurder(s) en de leden van de raad van toezicht van de Stichting Mozon van 1999 – heden, uitgesplitst per jaar per persoon (inclusief namen)? Is het gebruikelijk dat een directeur-bestuurder van een kleine stichting met vier scholen zichzelf (met goedvinden van de raad van toezicht) een werktijdfactor van 1.2 toekent en zodanig zijn salariering opschroeft en bovendien nog nevenfuncties bekleedt, waarvan minstens één gelieerd aan een lid van de raad van toezicht? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 9

Vanaf 2013 is er door de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) een wettelijke verplichting om gegevens over de inkomens van topfunctionarissen in het jaarverslag te vermelden. De Stichting Mozon heeft in 2013 en 2014 aan deze wettelijke verplichting voldaan. Geen van de bezoldigingen overschreed de gehanteerde norm binnen de sector onderwijs.

Over de periode 2006 tot de inwerkingtreding van de WNT is de Wet Openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (WOPT) van toepassing. Die wet bepaalt dat overschrijdingen van de WOPT-norm in de jaarrekening moeten worden vermeld. Uit de jaarrekeningen over 2009 tot en met 2012 blijkt dat deze norm in die periode niet is overschreden. In de jaren 2006 tot en met 2008 is er geen melding gemaakt van overschrijdingen van de norm door Stichting Mozon. In de periode vóór 2006 was er nog geen topinkomensbeleid, waardoor ik over die periode niet over de gevraagde gegevens beschik.

Sociale partners zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de onderwijscao's. De bepalingen over de maximale betrekkingssomvang zijn onderdeel daarvan. Afhankelijk van de cao die in deze situatie geldt, mag de maximale omvang van de betrekking van betrokkene al of niet uitgaan boven de omvang van een normbetrekking. Indien de directeur-bestuurder valt onder de cao bestuurders po, mag betrokkene worden benoemd voor ten hoogste 100 procent van een normbetrekking. De bepalingen in deze cao en de toelichting hierop zijn volstrekt helder. Indien in dit geval de cao bestuurders po van toepassing is, is de beschreven situatie in strijd met de cao-afspraken. Mocht de directeur-bestuurder vallen onder de cao po, dan geldt voor betrokkene dezelfde bepaling als voor leraren. Dit betekent dat de betrekking maximaal 120 procent van een normbetrekking mag bedragen. Indien de cao po van toepassing is, is in dit geval dus geen sprake van strijdigheid met de cao-bepalingen.

Het spreekt voor zich dat de individuele werkgevers gehouden zijn de cao op een juiste wijze toe te passen. Voor beide cao's geldt dat de cao-partijen zelf verantwoordelijk zijn voor de naleving van de cao-bepalingen. Wel zal ik bij de organisaties die de werkgevers vertegenwoordigen bij de cao-onderhandelingen aandacht vragen voor de naleving van de bepalingen over de maximale betrekkingssomvang.

In de Code Goed Bestuur is onder artikel 24 opgenomen: «*dat geen lid van het intern toezichtsorgaan kan zijn iemand die wegens de vervulling van een bestuurs- of toezichtfunctie bij een andere organisatie in dezelfde sector en dezelfde regio met onverenigbare belangen geconfronteerd kan worden*». In het geval van de bestuurder van Stichting Mozon betreft het een nevenfunctie in een andere sector dan het onderwijs en is er geen sprake van onverenigbare belangen.

Vraag 10

Wordt het eindelijk niet eens tijd voor instemmingsrecht van de medezeggenschapsraden op de begroting van scholen en de aanstelling van directeuren, raad van bestuur en de raad van toezicht?

Antwoord 10

Zie mijn antwoord bij vraag 13.

Vraag 11

Deelt u de mening dat een school geen commercieel bedrijf is en dat raden van toezicht, raden van bestuur en geforceerde medezeggenschap over de bedrijfsvoering onwenselijk zijn? Gaat u maatregelen nemen om van scholen «platte» organisaties te maken, waar leraren zich bezig kunnen houden met de inhoud van hun vak en waarbij de overheid meer verantwoordelijkheid gaat dragen voor het onderwijs, zodat de macht van schoolbesturen afneemt en er een sterkere medezeggenschap ontstaat? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 11

Zie mijn antwoord bij vraag 13.

Vraag 12

Bent u van mening dat het bestuursmodel voor (basis)scholen is mislukt, waarbij raden van toezicht onvoldoende toezicht houden en onderwijsbestuurders een almachtig positie kunnen verwerven? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke maatregelen gaat u nemen om het bestuursmodel voor (basis)scholen te verbeteren?

Antwoord 12

Zie mijn antwoord bij vraag 13.

Vraag 13

Bent u bereid om de raden van toezicht in het basisonderwijs af te schaffen en te vervangen door een sterke medezeggenschapsraad, waarin ouders en docenten volwaardig kunnen meebeslissen over de besteding van het budget, de aanstelling en het aftreden van bestuurders en over de inrichting van het onderwijs? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke termijn kan de Kamer een uitgewerkt voorstel verwachten?

Antwoord 13

Een goed functionerend systeem van intern toezicht is van groot belang voor het besturen van basisscholen. Een dergelijk systeem kan op verschillende manieren worden ingericht, waaronder met een raad van toezicht. Belangrijk is dat er binnen het systeem sprake is van controle en tegenkracht (*checks and balances*) waardoor mogelijke fouten en misstappen tijdig onderkend en gecorrigeerd worden. In een dergelijk systeem, waar ook de medezeggenschap deel van uitmaakt, functioneren verschillende partijen vanuit hun specifieke kennis, kunde of belang. Dit bestuursmodel functioneert goed en staat open voor verandering waar nodig. Voor een juiste balans mag geen van deze partijen stelselmatig worden genegeerd of op enige wijze hun rol worden ontnomen. Indien blijkt dat één van de partijen een sterkere positie behoeft binnen dit systeem, dan zet ik mij er voor in om dit aan te passen. Zo is het de bedoeling de positie van de medezeggenschapsraad te verbeteren met de Wet Versterking bestuurskracht onderwijsinstellingen. Op 10 juli 2015 hebben de Minister en ik het wetsvoorstel Versterking bestuurskracht van onderwijsinstellingen aan uw Kamer gestuurd. In dit wetsvoorstel krijgt de medezeggenschapsraad onder meer adviesrecht bij benoeming en ontslag van bestuurders, vindt er halfjaarlijks verplicht overleg plaats tussen intern toezicht en medezeggenschap en kan de medezeggenschapsraad de nietigheid van besluiten van het bevoegd gezag inroepen die ten onrechte niet ter instemming zijn voorgelegd. Voor wat betreft het instemmingsrecht door de medezeggenschapsraden op de begroting heb ik op 27 mei 2015 in het VAO Financiën funderend onderwijs, in reactie op een motie van de leden Van Meenen en Jasper van Dijk, aangegeven dat ik bereid ben om voor de zomer van 2016 te kijken of dit een haalbaar punt is.⁶

⁶ Handelingen II 2014/2015, nr. 94, item 12.